

Boeing 747-JumboJet

Boeing 747, neredeyse yarım asırdan bu yana gökyüzünün ve havalimanlarının bir numaralı yıldızı. Sivil havacılıkla ilgilenip de kendine has bir görünüşü olan bu dev uçağı tanımayan hemen hemen hiç kimse yoktur. 1970'te ilk ticari uçuşunu Pan American World Airways'de (Pan Am) gerçekleştiren B-747 Jumbo Jet'ler günümüze kadar 1500'ün üzerinde sipariş aldı. Jumbo'ların bir özelliği de 1970'ten rakip modeli Airbus A380'nin ilk hizmete giriş tarihi olan 2007'ye kadar dünyanın en büyük sivil yolcu uçağı olarak kalması.

Her şey 60'lı yıllarda Pan Am'ın Boeing'den bir B-707'nin iki katı yolcu kapasitesine sahip yolcu uçağı istemesiyle başladı. Pan Am'ın isteğine olumlu cevap veren Boeing, 1966'da konuyla ilgili Ar-Ge çalışmalarına başladı. Projenin başındaki isim ise Joe Sutter'di. Sutter ile ride B-747'nin "babası" olarak da tarihe geçecekti. 1967'de ilk öncü tip olan B-747-100'ün (*City of Everett*) üretimine başlandı. 9 Şubat 1969'da ilk test uçuşlarını gerçekleştirmeye başlayan City of Everett, 22 Ocak 1970'te Pan Am'a teslim edildi ve ilk ticari uçuşunu yaptı. B-747 Jumbo Jet, yıllar bo-

yunca sivil havacılık dünyasının prestij sembolü olacak ve tüm dünyada başarıdan başarıya uçacaktı. Biraz da piyasalardaki bu müthiş başarısında dolayı günümüze kadar Jumbo Jet'in B-747-100'den B-747-800'e kadar birçok farklı alt modeli üretildi. Bu modellerden en başarılı olanı yani en fazla satanı ise B-747-400 oldu. Mart 2015 itibarıyla günümüze kadar üretilen toplam 1505 adet B-747'den 694'ü B-747-400 sürümüydü. 1989'da üretimine başlanan ve 2009'da üretimine son verilen B-747-400'lerin yerini günümüzde bunun bir ileri modeli olan B-747-800 aldı.

Boeing B-747-8

İlk uçuş: 20 Mart 2011

Hizmete giriş: 1 Haziran 2012 (Lufthansa)

Fiyatı: 367,8 milyon dolar

Rakip modeller: A-380, B-777

Uzunluk: 76,3 m

Yükseklik: 19,4 m

Kanat açıklığı: 68,5 m

Kanat alanı: 554 m²

Kabin genişliği: 6,13 m

Maksimum uçuş ağırlığı: 448 ton

Yolcu kapasitesi: 467-605 yolcu

Maksimum seyir sürati: 0,855 Mach (920 km/h)

Uçuş menzili: 14.815 km

Uçuş tavanı: 13.100 m

Motorlar: 4 x GENx-2B-67

Motor itiş gücü: 296 kN

Her 15 yılda bir dünya sivil havacılığının iki kat büyümesi- ne ve bundan dolayı daha yüksek yolcu kapasitesine sahip çok daha büyük uçaklara ihtiyaç duyulmasına rağmen günümüzde B-747 Jumbo Jet'in geleceği biraz belirsiz görünüyor.

Bir yandan Airbus A380'in dünya sivil havacılık alanındaki başarısı (bkz. Ege, B., "Airbus A380", *Bilim ve Teknik*, s. 68-71, Aralık 2014) diğer yandan yine Boeing tarafından üretilen B-777-300ER gibi sadece iki motorlu ve hayli ekonomik yeni nesil uçak modelleri, Jumbo Jet ailesinin işini gittikçe zorlaştırıyor. Sadece bir örnek vermek gerekirse, All Nippon Havayolları (ANA) tarafından bildirildiğine göre ABD'nin Seattle kentinden Japonya'nın başkenti Tokyo'ya uçan bir Boeing 777-300ER'nin harcadığı kerosen miktarı 100.000 kilogram iken, bir B-747-400'ün harcadığı miktar 136.000 kilogram.

Piyasalardaki bu kıran kırana rekabetten dolayı geçen yıllardan beri zaten düşüş gösteren Jumbo siparişlerinin son zamanlarda daha da düştüğü ve Eylül 2015 itibarıyla Boeing'in ayda 1,5 Jumbo Jet yerine sadece 1,3 adet üretmeyi planladığı bildiriliyor. Yakın bir zamanda ABD Başkanı için sipariş edilen 3 adet Boeing 747-8 modelinin de siparişlerdeki düşüş eğilimini durdurup durdurmayacağı henüz bilinmiyor.

Kaynaklar

- "Zahl des Monats - 63500", *Flug Revue-Das Luft- und Raumfahrt-Magazin*, s. 3, Şubat 2014.
- Steinke, S., "Das Ringen um die Riesen", *Flug Revue - Das Luft- und Raumfahrt-Magazin*, s. 22-27, Nisan 2015..